

REGERINGEN

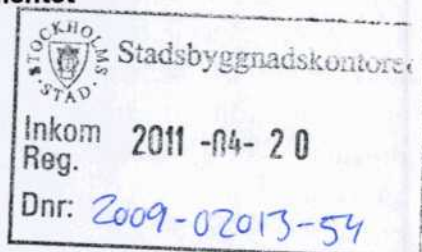
Regeringsbeslut

II:9

2011-04-07

M2010/3268/Ma/P

Miljödepartementet

Stockholms kommun
105 35 STOCKHOLM

INKOM
LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

2011-04-15
DNR: 4031-10-5547
4031-10-10136 L

Överklagande i fråga om detaljplan för del av Vasastaden 1:16 m.fl. (Norra Station) i stadsdelen Vasastaden i Stockholm, Stockholms kommun

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen tar inte upp överklagandet av Birkagårdens Föräldraförening till prövning.

Regeringen avslår övriga överklaganden.

Ärendet

Kommunfullmäktige i Stockholms kommun beslutade den 15 mars 2010 att anta detaljplan för del av Vasastaden 1:16 m.fl. (Norra Station) i stadsdelen Vasastaden i Stockholm, i kommunen.

Sedan beslutet överklagats fattade Länsstyrelsen i Stockholms län den 8 juni 2010 det beslut som framgår av *bilagan*.

Ove Kronbjörk, HSB:s bostadsrättsförening Myrstacken, Birkagårdens föräldraförening, Lars Bergert och Ann-Sofie Backman har överklagat länsstyrelsens beslut.

Ove Kronbjörk har anfört bl.a. följande. Det är positivt att området blir rationellt utnyttjat. Förlusten av den fria utsikten mot Karolinska sjukhuset kan inte tillmätas någon betydelse vid jämförelse med nyttan av det som planeras för området. Omdaning av Norra Stationsområdet är ett stort projekt med en mängd olika infallsvinklar och det är inte möjligt att överblicka och kommentera det omfattande material som föreligger. Huvudsakligen omfattar därför hans överklagande höghusen vid Torsplan, Tors torn. Han är kritisk till uppförandet av två enorma höghus vid Torsgatans slut. De passar inte in i den omgivande bebyggelsen och inverkar negativt på boendemiljön i närområdet och Röda bergsområdet. Innerstadsbebyggelsen består genomgående av

måttligt höga hus där silhuetten endast avbryts av kyrktorn och ett litet antal höga byggnader. Stadsbilden bör förbli oförändrad. På platsen finns två små planteringar som är de enda i sitt slag i den omedelbara närheten. Om dessa ska bebyggas bör det ske med byggnader som storleksmässigt harmonierar med övrig bebyggelse vid Torsplan. Vid utarbetandet av förslaget har man helt ignorerat den kritik som framfördes vid och efter samrådsmötet. Utan något som helst samråd har man sedan förändrat det ursprungliga förslaget med två 100 m höga torn genom att i stället föreslå att dessa ska göras 140 m höga. Detaljplanens slutliga utformning har utarbetats utan någon hänsyn till den framförda kritiken. Det vittnar om totalt ointresse och förakt för de synpunkter som framförts av enskilda personer, sammanslutningar och institutioner. Ärendet har varit otillräckligt förberett. Analyser om beslutens inverkan på boendemiljön saknas. Inga alternativa placeringar av tornen har framlagts. Beslutet att anta detaljplanen var inte enhälligt. Det föreligger tre reservationer mot beslutet. Bland annat föreslogs att ärendet skulle återremitteras för bearbetning för minskning av tornen med hänsyn till stads- och kulturmiljön. Det ansågs även att tornen på grund av sin storlek och höjd får ett alltför dominerande intryck på stadsbilden. Gestaltningen av tornen ansågs behöva bearbetas ytterligare. Kommunen har åsidosatt såväl plan- och bygglagens ordalydelse som dess andemening, särskilt de punkter som framhåller vikten av god miljö, anpassning till omgivningen samt samråd med dem som berörs av förslaget. Länsstyrelsen har inte redovisat tillräckliga skäl för att avslå hans överklagande. Han har inte anfört några enskilda intressen utan uteslutande uppehållit sig vid Tors torns inverkan på boendemiljön samt bristerna i fullgörandet av samråds-skyldigheten.

HSB:s bostadsrättsförening Myrstacken, Birkagårdens föräldraförening, Lars Bergert och Ann-Sofie Backman har anfört bl.a. följande. I Röda bergsområdet ingår ett stort antal byggnader av kulturhistoriskt värde. De får inte förvanskas och deras särart ska bevaras. En logisk konsekvens är att området även skyddas enligt 3 kap. 6 § miljöbalken mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön, t.ex. som två skyskrapor kant i kant med det arkitektoniskt känsliga Röda bergsområdet. De båda tornen kommer genom sin extrema höjd och volym att dominera över och skugga stora delar av Röda bergsområdet. Byggandet av tornen strider såväl mot plan- och bygglagens regler som miljöbalken. Området är av riksintresse för kulturminnesvården och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Ingen avvägning ska göras mot motstående intressen. Kulturmiljön skadas av ökad trafik genom området och på grund av övrig bebyggelse i det överexploaterade Norra Stationsområdet. Allmänna intressen av att skydda Röda bergsområdet mot skadlig påverkan ska gå före enskilda intressen att exploatera via byggande av skyskrapor in på det av riksintresse skyddade området. Det finns ett stort motstånd mot skyskraporna Tors torn. Samrådsprocessen har varit ett spel för gallerierna. Såväl sakkunniga som arkitekter, antikvarier och lärare som föräldrar och närboende har framfört sakligt

grundade invändningar mot planen och konsekvenserna av genomförandet. All kritik och varningar har nonchalerats och planprocessen har fortsatt som om ingenting har hänt. Norra Stationsområdet är ett av Stockholms och Sveriges trafiktätaste områden med extrem trafikbelastning. Den hårda trafiken med trafikbuller och luftföroreningar i kombination med områdets topografi med låglänthet gör att området redan i dag har svåra miljöproblem. Detta har man inte tagit hänsyn till vid planeringen, t.ex. genom skapandet av skyddsavstånd med vegetation till de hårt belastade gatorna och trafiklederna. I stället gör man tvärtom och bygger höga hus tätt inpå trafikleder. Öppna gaturum omvandlas till slutna där trafikbuller förstärks och luftföroreningar stängs in mellan höga fasader. Planen innebär ett brott mot människors hälsa och miljö samt mot plan- och bygglagen eftersom planeringen förvärrar problemen. De är kritiska till lekplatsernas och uteplatsernas lokaliseringar i botten på mörka och bullriga kvartersschakt kant i kant med trafik på esplanaden. Det är olämpligt för alla, men i synnerhet för hörselskadade och allergiker. Detta är en vidrig miljö för barn att vistas i och uppfyller varken plan- och bygglagens krav på allmänna platser tillgänglighet för funktionshindrade eller Boverkets föreskrifter beträffande lekplatser tillgänglighet för funktionshindrade. Lekplatsernas placering bryter mot Skolverkets norm om att förskolans utemiljö ska vara trygg, säker, hälsosam och utvecklande. Gående och cyklister drabbas av att öppna gaturum förvandlas. Även miljön på och omkring Solnabron och Solnavägen kommer att försämrast. Överexploateringen i Norra Stationsområdet, flyttningen av Karolinska sjukhusets huvudentré och akutmottagning till bostadsområdet samt Tors torn ger en kraftig trafikökning från i dag 17 000 fordon/dygn till 35 000 fordon/dygn. Den fysiska och psykiska hälsan försämrast av buller och luftföroreningar, dels långsiktigt med luftvägssjukdomar, cancer, stress och stressrelaterade sjukdomar, dels akut för t.ex. astmatiker, allergiker och personer med hörselnedsättningar. Till stöd för sin talan hänvisar de till bilagda artiklar angående bl.a. hur hälsan påverkas av buller och luftföroreningar samt till inkomna yttranden. Om man vid planeringen följt lagen hade det varit omöjligt att placera en grundskola bland trafikbuller och ohälsosam luft vid Sveavägen, en idrottsplats vid Norrtulls trafikplats eller sammanpackade bostadshus alldeles inpå Norra Stationsgatan. Lokaler för vård- och omsorgsboende avses inrättas. Eftersom det saknas lugna och tysta utomhusmiljöer på markplanet ska utomhusvistelse för dessa boende i stället utgöras av en takterrass bland landande och startande ambulanshelikoptrar. Den usla planeringen har sin grund i överexploateringen. Lekplatserna i parkstrimlan uppfyller inte kraven på lekplatser vad gäller yta och kvalitet samt tillgänglighet för funktionshindrade. De är små, belägna kant i kant med gatumark och störs av genomkorsande bilar, bussar och ambulanser till och från sjukhusets huvudentré och akutmottagning. Helikoptrar landar och startar strax intill med en ljudnivå på 70-90 dBA. Bygger man enligt planen blir det en svår miljö för barn och ungdomar att växa upp i. Även nattetid störs området av buller, t.ex. från ambulanshelikoptrar. Överexploateringen motiveras av kostnaderna för

överdäckningen av E4/E20 som är av riksintresse och borde kunna finansieras på annat sätt än genom att skapa ett miljöslumområde. Trafikleden Förbifart Stockholm och överdäckningen av Söderleden visar att om det finns vilja är det möjligt att finansiera även omfattande tunnelprojekt utan att förstöra miljön. Norra Stationsområdet kommer att bli ett område där människor med sociala problem samlas på grund av att de inte har möjlighet att välja annat boende. Att bygga så att slumområden skapas är en form av segregation vilket strider mot plan- och bygglagens lagtext att främja jämlika och goda levnadsvillkor. Det är oacceptabelt att frånga riksdagens stipulerade riktvärden för trafikbuller när så många som 10 000-tals människor drabbas. Planen för Norra Stationsområdet är 2000-talets svenska stadsplane- och stadsmiljöskandal.

Birkagårdens föräldraförening samt Lars Bergert och Ann-Sofie Backman har därutöver i en gemensam skrivelse anfört bl.a. följande. Länsstyrelsen har avvisat fem personers överklaganden huvudsakligen med motiveringen att de inte är bosatta tillräckligt nära planområdet. Eftersom de planerade höga byggnaderna Tors torn påverkar stora områden och syns vida omkring är praxis beträffande närhetsprincipen enligt plan- och bygglagen inte tillämplig. Överklagandena borde ha prövats enligt miljöbalken varvid det inte finns begränsningar beträffande bostadsadressen. Beslutet att avvisa överklaganden av de fem personerna och en förening är felaktigt. De anser att en jävssituation föreligger eftersom länsstyrelsen påverkat planeringen av området på ett avgörande sätt genom att via rekommendationer tillåta högre ljudnivåer i området än vad riksdagens normer medger. Länsstyrelsen har även befriat planerna från att presentera alternativ med lägre exploateringsgrad. Politiker har inte fått alternativ att ta ställning till. Det är inte rimligt att länsstyrelsen ska bedöma överklaganden beträffande en plan vars utformning vad gäller bullernivåer och exploateringsgrad bryter mot lagar, riksdagens normer samt mot rekommendationer samtidigt som länsstyrelsen har varit en av huvudorsakerna till detta. Att länsstyrelsen ska bedöma konsekvenserna av länsstyrelsens agerande handlar om jäv. De är kritiska till att tjänstemän i Miljödepartementet vid ett överklagande ska föreslå beslut. Tjänstemännen är skyldiga att vara lojala mot sin arbetsgivare och sin chef miljöministern som företräder de partier som drivit fram beslutet. Detta är en tydlig jävssituation. För att undvika jäv i politiska ärenden är enda lösningen att miljödomstolen handlägger ärendet.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen konstaterar att Birkagårdens föräldraförening inte har överklagat kommunens beslut att anta detaljplanen till länsstyrelsen. Överklagandet av Birkagårdens föräldraförening till regeringen bör därför inte tas upp till prövning.

Regeringen prövar först länsstyrelsens beslut att avvisa överklagandet av Lars Bergert och Ann-Sofie Backman. Regeringen konstaterar därvid att enbart den omständigheten att en person bor i kommunen inte i sig medför rätt att överklaga en kommuns beslut att anta en detaljplan. I ärendet har inte framkommit att Lars Bergert eller Ann-Sofie Backman bor eller äger mark inom eller direkt angränsande till planområdet eller att de på annan grund kan anses så berörda av planbeslutet att de har rätt att överklaga det. Länsstyrelsens beslut att avvisa överklagandet av Lars Bergert och Ann-Sofie Backman är därmed riktigt. Vad de anført om att bebyggelsen inom planområdet påverkar stora områden och kan ses på långt håll eller vad som i övrigt framkommit i ärendet utgör inte skäl till annat ställningstagande. Överklagandet av Lars Bergert och Ann-Sofie Backman bör därför avslås.

Regeringen, som prövar ärendet i sak på talan av HSB:s bostadsrättsförening Myrstacken och Ove Kronbjörk, har i förevarande ärende endast att pröva kommunens beslut att anta aktuell detaljplan. Vid denna prövning har regeringen enligt 13 kap. 8 § första stycket plan- och bygglagen (1987:10), förkortad PBL, att antingen fastställa eller upphäva kommunens antagandebeslut i dess helhet. Regeringen kan således inte pröva en annan lokalisering eller utformning än den som kommunen antagit.

Av handlingarna i ärendet framgår bl.a. följande. Planområdet är beläget i Norra Stationsområdet som saknar bostadsbebyggelse och består till största delen av järnvägs- och vägområde. Planområdet berör Stockholms innerstad med Djurgården som är av riksintresse för kulturmiljövården samt riksintresset Kungliga Nationalstadsparken. Planområdet berör även Norra Länken/E4/E20 och Värtabanan som pekats ut som riksintresse för kommunikation. Förslaget berör genom överdäckningen av E4/E20 och Värtabanan risk- och säkerhetsfrågor. En särskild handling om "Inntunnling av Norra Stationsområdet, risker och åtgärder för säkerställande av acceptabel nivå för tredje man och trafikanter vid omfattande olyckor" har gemensamt tagits fram av Stockholms stads exploateringskontor, Banverket och Vägverket (numera Trafikverket). Detaljplanen syftar bl.a. till att sammanlänka Stockholms innerstad med Solna och Karolinska sjukhusområdet genom att de barriärskapande väg- och spårområdena E4/E20 och Värtabanan förläggs i tunnlar. Under arbetet med intunnlingen flyttas väg- och järnvägstrafiken till temporärt läge inom planområdet. Genom att bygga ovanpå överdäckningen skapas förutsättningar för en integrerad stadsmiljö i Norra Stationsområdet, fullt utbyggd med ca 3 100 lägenheter samt hotell och 300 000 kvm bruttoarea för kontor, handel och life-science (konferens, forskning och undervisning). Planen föreslår en bygggrätt med varierande höjd mellan 5 och 13 våningar samt tre höghus. Två av dem, Tors torn med en höjd om ca 140 m, är belägna vid Torsplan, samt ett vid östra delen av den nya Norrtullsparken, Norrtullsterrassen, om ca 60 m. I södra delen av Karolinska plan föreslås

en cirkulär byggnad kallad forskningscentrum. Enligt den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) innebär planförslaget en tät och hög bebyggelse som blir synlig från många håll i Stockholm. Lokalt kommer en stor förändring av stadsbilden att ske. Stadens tydliga avslut mot norr förändras och ett av särdragen i riksintresset Stockholms innerstad påverkas. Efter revidering av planen, sänkning av höjden på höghuset vid Norrtullsterrassen och kvarteren närmast Norrtull, har kommunen bedömt att den nya bebyggelsen inte kommer att påverka Nationalstadsparken negativt. Sammantaget innebär förslaget en positiv förändring av stadsbilden då trafiklederna byggs bort och två stora bullerkällor försvinner. Av handlingarna i ärendet framgår vidare att den höga exploateringsgraden är en förutsättning för att klara den kostsamma operationen som överdäckningen av E4/E20 och Värtabanan medför. Exploateringsnivån i sig har inte bedömts innebära en undermålig boendekvalitet. Kvartersstrukturen har utformats så att solinfall till bostäderna samt utblickar från bostadsgårdarna till parkrummet medges. Byggnationens täthet har motiverats av områdets centrala läge samt närheten till stora grönområden vid Haga-Brunnsviken och Karlberg. Visionen är att vetenskapens byggnader ska markera den nya stadsdelens betydelse för vetenskapens utveckling. I och med Tors torn införs en ny höjdskala som inte tidigare prövats i stenstaden. Två stadsbyggnadsepoker möts och förhållandet till Röda bergsområdets karaktäristiska och småskaliga bebyggelse har beaktats. Den nya bebyggelsen placeras norr om Vasastaden vilket innebär en marginell påverkan avseende sol- och ljusförhållanden på befintlig bebyggelse. Röda bergsområdet har bedömts inte påverkas negativt av exploateringen. Efter gjorda revideringar har kommunen bedömt att planens genomförande sammantaget inte kommer att innebära påtaglig skada på Stockholms silhuett och Nationalstadsparken. Med anledning av inkomna synpunkter under utställningen har en trafik-PM upprättats inför antagandebeslutet som komplement till MKB. Där har riskfrågor, störningar under byggskedet i samband med genomförandet av planen samt siktlinjer från Nationalstadsparken utvecklats.

Vad först gäller kommunens handläggning finner regeringen att det underlag som föreligger i ärendet är tillräckligt för bedömningen av konsekvenserna av detaljplanens genomförande för omgivningen. Det framgår av handlingarna i ärendet att planen har omarbetats inför utställningen avseende bl.a. tornen vid Torsplan. Tors torn har ändrats från en byggnation som växer utåt på höjden till nuvarande form och höjd med syfte att bl.a. minska skuggeffekten och ta mindre himmel från omgivningen. Regeringen konstaterar att formerna för hur sakägare ska beredas tillfälle till samråd om ett planförslag inte regleras i PBL. Av samrådsredogörelsen och utställningsutlåtandet över inkomna erinringar framgår att klagandena framfört invändningar mot planförslaget. Regeringen finner inte att det framkommit att handläggningen i kommunen har sådana brister eller att det i övrigt föreligger sådana omständigheter som innebär att kommunens antagandebeslut inte

tillkommit i laga ordning. Vad som framförts bl.a. om gjorda revideringar, att hänsyn inte tagits till den i ärendet framförda kritiken eller att det föreligger ett stort motstånd mot planförslaget utgör inte skäl till annat ställningstagande.

Länsstyrelsen har den 15 april 2010 beslutat enligt 12 kap. PBL att inte pröva kommunens beslut att anta detaljplanen. Länsstyrelsen har bedömt att tillkommande bebyggelse inte utgör påtaglig skada på berörda riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken, att samordningen med angränsande stad torde kunna anordnas på ett lämpligt sätt, att miljö kvalitetsnormerna enligt 5 kap. miljöbalken följs och att bebyggelsen inte blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor. Vad klagandena anfört i dessa frågor föranleder inte regeringen att göra en annan bedömning än den länsstyrelsen gjort.

Vid ärendets prövning i övrigt finner regeringen att de olägenheter i form av bl.a. påverkad närmiljö och förändringar av ljus- och skuggförhållanden som detaljplanen kan medföra för närboende inte kan vara så betydande att planen av det skälet inte kan godtas. Vad klagandena framfört om att olika allmänna intressen åsidosatts, bl.a. boendemiljön för dem som ska bo i det nya Norra Stationsområdet, utgör enligt regeringens mening inte tillräckliga skäl för att regeringen med anledning av överklagandena ska upphäva beslutet att anta planen. Vad klagandena framfört om vald planutformning och exploateringsgrad, trafik- och bullerförhållanden utgör inte skäl för att regeringen med anledning av deras överklaganden ska upphäva planbeslutet. Regeringen finner inte heller att vad klagandena anfört om kommunens eller länsstyrelsens handläggning och bedömningar eller deras invändningar i övrigt utgör skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Överklagandena av HSB:s bostadsrättsförening Myrstacken och Ove Kronbjörk bör därför avslås.

På regeringens vägnar

Stefan Attefall

Birgitta Tuominen Olmedo

Kopia till

Boverket

- ✓ Länsstyrelsen i Stockholms län (handlingar återsänds)
HSB:s Bostadsrättsförening Myrstacken, Jan Pjellber, HSB Stockholm,
112 84 Stockholm
Ove Kronbjörk, Torsplan 5, 113 64 Stockholm
Birkagårdens föräldraförening, Ann-Sofie Backman, Karlbergsvägen 82A
113 35 Stockholm
Lars Bergert, Tegnérgatan 49, 111 61 Stockholm
Ann-Sofie Backman, Karlbergsvägen 82A, 113 35 Stockholm

Stockholms kommun
Kommunfullmäktige
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM

Överklaganden i fråga om detaljplan för del av Vasastaden 1:16 m.fl. (Norra Station) i stadsdelen Vasastaden i Stockholm, Stockholms kommun

BESLUT

Länsstyrelsen avvisar överklagandena från Förbundet för Ekoparken, Gudrun Schömer, Ervin Schömer, Lars Bergert, Ann-Sofie Backman och Ylva Larsson.

Länsstyrelsen avslår överklagandena från HSB:s Brf Myrstacken, Ove Kronbjörk och Katarina Åkergren.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Stockholms kommun antog den 15 mars 2010, § 15, detaljplan för del av Vasastaden 1:16 m.fl. (Norra Station) i stadsdelen Vasastaden i Stockholm.

ÖVERKLAGANDEN

Kommunens beslut har överklagats enligt följande.

Förbundet för Ekoparken yrkar att detaljplanen inte fastställs och har i huvudsak anfört följande.

Förbundet består av 50 samverkande organisationer i Stor-Stockholm.

Norra Stationsområdet gränsar till den Kungliga Nationalstadsparken. Förbundet anser att detaljplanen medför påverkan på nationalstadsparken. Hela området mellan Norrtull och Karlberg måste beskrivas i ett sammanhang och betydligt utförligare än vad som har skett. Det går bland annat inte att göra en bedömning hur möjligheterna att ansluta området till Karlbergs slottspark påverkas av planen. Det vore mycket angeläget för den biologiska mångfalden inom nationalstadsparken att få till stånd ett grönt stråk genom hela området.

Detaljplanen innebär att människor kommer att bo instängda mellan motorväg/järnväg och trafikerad gata i flera år, vilket strider mot plannormer för buller och luftföroreningar.

En plan av denna storlek bör analyseras genom att olika alternativ prövas och jämförs. Den extremt höga exploateringsgraden borde jämföras med ett alternativ med glesare bebyggelse, färre hårdgjorda ytor och mer parkmark samt ett alternativ där den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen i området bevaras. I en MKB ska, enligt miljöbalken, det valda alternativet motiveras utförligt.

Den stora omväg som trafik med farligt gods behöver ta skulle kunna undvikas genom att marken ovanpå Norra Länken i stället görs till park. Kommunens bristfälliga hantering av riskreducering för farligt gods är en ytterligare grund för att inte fastställa detaljplanen.

Gudrun Schömer och Ervin Schömer yrkar, som länsstyrelsen tolkar deras överklagande, att länsstyrelsen upphäver beslutet att anta detaljplanen och att ärendet återförvisas till kommunen för ny bearbetning. De har i huvudsak anfört följande.

Kommunen har inte beaktat deras synpunkter. Detaljplanen är felaktigt utformad och behöver omarbetas. Den smala gården som har en maximal innerbredd om cirka 20 meter och omgärdas av 20 till 40 meter höga hus på två sidor kan inte ge en tillfredställande bostadsmiljö. De två höghusen för forskning är olämpliga för seriöst forskningsarbete.

Lars Bergert och Ann-Sofie Backman har i huvudsak anfört följande.

Området har redan i dag stora problem beträffande luftföroreningar och buller. Genom den antagna detaljplanen försämras miljön kraftigt. Trafikbuller kommer att förstärkas och luftföroreningar kommer att stängas in.

Enligt Stockholms Miljöprogram 2008-2011 samt Stockholms Översiktsplan 2009 ska gående och cyklister prioriteras vid planering. I och med att Norra Stationsområdet överexploateras blir fordonstrafiken extremt tät, vilket drabbar gående och cyklister. Allmänna ytor blir inte heller tillgängliga för vissa grupper funktionshindrade, till exempel astmatiker, allergiker och personer med hörselnedsättningar, vilket strider mot plan- och bygglagen. Detaljplanen uppfyller inte heller de av riksdagen beslutade riktvärdena för trafikbuller.

De båda tornen, Tors torn, uppförs alldeles inpå det kulturminnesmärkta Röda bergsområdet. Genom tornens enorma höjd och volym kommer de att totalt dominera över det arkitektoniskt mycket känsliga området. Uppförandet av tornen strider mot ett flertal bestämmelser i plan- och bygglagen respektive miljöbalken. I detaljplanen planeras för ett antal förskolor. Förskolornas uteplatser kommer att

vara utsatta för bland annat trafikbuller och luftföroreningar. Det saknas även lämpliga platser för lek, utemiljö och annan utevistelse i detaljplanen.

De framför även invändningar mot hur samrådsprocessen gått till. Till överklagandet har de bifogat artiklar om buller och luftföroreningars påverkan på hälsan.

Ove Kronbjörk yrkar att länsstyrelsen upphäver kommunens antagandebeslut och återförvisar ärendet till kommunen för förnyad handläggning. Han har i huvudsak anfört följande.

Stockholms innerstadsbebyggelse består genomgående av måttligt höga hus där siluetten i regel endast avbryts av kyrktorn och ett litet antal höga byggnader. Vasastaden består främst av bostadshus med upp till fyra-fem våningars höjd. Stadsbilden bör förbli oförändrad. De planerade tornen, de s.k. Tors torn, passar inte alls in i omgivningen och inverkar negativt på boendemiljön. På platsen finns för närvarande två små planteringar mellan Torsplan och Norra stationsgatan. Dessa båda grönområden är de enda i sitt slag i den omedelbara närheten. Om dessa måste bebyggas bör detta ske med byggnader som storleksmässigt harmonierar med övrig bebyggelse vid Torsplan.

Något samråd riktat till de boende med anledning av förslaget att tornen skulle bli 140 meter höga har inte ägt rum. Beslutet att anta detaljplanen var inte enhälligt, vilket visar att ärendet inte har utretts på ett tillräckligt sätt. Analyser om beslutens inverkan på boendemiljön för de omkringboende saknas. Inga alternativa placeringar av tornen har framlagts för bedömning. Det har förekommit en omfattande kritik mot uppförandet av tornen. Även den lokala hyresgästföreningen stöder hans framförda invändningar mot detaljplanen. Hyresgästföreningen Norrmalm har i en skrivelse bekräftat att föreningen instämmer i hans framförda synpunkter.

Katarina Åkergren har i huvudsak anfört följande.

Hon överklagar detaljplanen i den del som rör uppförandet av Tors torn. Hon anser att det vore hemskt att få dessa höga hus utanför fönstren. Byggnaderna kommer även att förmörka hennes utsikt. Hon ifrågasätter varför tornen inte skulle kunna uppföras på andra sidan Solnabron, vilket skulle minska påverkan på boendemiljön. Hon hänvisar i övrigt till det som framförts av Ove Kronbjörk i hans överklagandeskrivelse.

BESLUT

Datum
2010-06-08

Beteckning
4031-2010-5547

HSB:s Brf Myrstacken yrkar att länsstyrelsen upphäver beslutet och återförvisar ärendet till kommunen för ny handläggning. Föreningen har i huvudsak anfört följande.

De båda tornens höjd och bredd kommer att upplevas som en stor vägg som kolliderar med Röda bergens småskaliga bostadsbebyggelse och dess medvetet gestaltade gaturum, platser och öppna gårdar. Med ett detaljplanområde på cirka 180000 kvadratmeter är det anmärkningsvärt att lägga Stockholms högsta byggnader på den enda platsen där detta område direkt gränsar till bostadsbebyggelse samt med tanke på att bostadsområdet Röda bergen är klassat som riksintresse för kulturmiljövärden.

Det behövs ingen byggnad för att markera övergången mellan stenstaden och den nya stadsdelen Norra station eftersom avsikten med projektet är att överbrygga den gamla stadsgränsen, inte att förstärka den. Kommunen har inte redovisat några vindstudier som klarlägger klimatet runt tornen och inte heller några skuggstudier som omfattar Röda bergen.

Tornen har i tre steg vuxit från 70 meter till 143 meter. Det är inte rimligt att utforma Tors torn utifrån ett behov av att finansiera en överdäckning av Norra stationsområdet.

Ylva Larsson yrkar att länsstyrelsen upphäver kommunens antagandebeslut och återförvisar ärendet till kommunen för ny handläggning. Hon har i huvudsak anfört följande.

Hon är i hög grad berörd av detaljplanen både som bosatt i Röda bergen och som professionellt verksam arkitekt. Hon är kritiskt mot att uppföra de s.k. Tors torn vid Torsplan och i direkt anslutning till det riksintresseklassade Röda bergen.

Torsplan bör bedömas ligga i innerstaden och ärendet borde ha behandlats därefter. Detaljplanen strider mot intentionen i formuleringen av riksintresset för Röda bergen som samlad stadsrumsmiljö. En miljökonsekvensbeskrivning bör genomföras för detaljplanens påverkan på Röda bergen avseende kulturvärdet, dagsljus, himmelsljusavskuggning, solavskuggning, biotopförändringar samt stadsrummets relation till det nya som föreslås uppföras.

Förfaringssättet efter samrådet är både orimligt och demokratiskt förkastligt eftersom kommunen inte har utrett alternativa placeringar av en skyskrapa och inte heller har återgått till samråd med det nya utvidgade förslaget. Det bör genomföras en studie av en alternativ placering av tornen.

Hon ansluter sig därutöver till vad Ove Kronbjörk anfört i sin överklagande-skrivelse.

MOTIVERING

Den överklagade detaljplanens syfte är enligt planhandlingarna bland annat att sammanlänka Stockholms innerstad med Karolinska sjukhusområdet och Solna, vilket ska ske genom att trafik- och spårområdena för E4/E20 och Värtabanan läggs i tunnel och överbyggs. Detaljplanen skapar förutsättningar för hotell, cirka 3100 bostäder och drygt 300000 kvadratmeter bruttoarea för kontor, handel och life-science.

Formalia

Talerätt

Enligt 22 § förvaltningslagen (1986:223) får ett beslut överklagas av den som beslutet angår om det gått honom emot och beslutet kan överklagas. Enligt rättspraxis anses ett beslut att anta en detaljplan angå ägare till, hyresgäster eller boende på de fastigheter som ligger inom planområdet eller som gränsar direkt till detta. Även om en gata eller väg skiljer klagandens fastighet från det i ärendet aktuella planområdet brukar rätt att överklaga anses föreligga. Därutöver anses beslutet angå ägare till fastigheter samt hyresgäster och boende i nära grannskap om de är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av den aktuella åtgärden, natur- eller trafikförhållanden på platsen m.m.

Av 13 kap. 5 § plan- och bygglagen (1987:10), PBL, framgår dessutom att ett beslut att anta en detaljplan får överklagas endast av den som senast under utställningstiden skriftligen har framfört synpunkter som inte blivit tillgodosedda.

Förbundet för Ekoparken är inte upptagen i den fastighetsförteckning som upprättats över berörda fastigheter och äger inte heller, såvitt visats, någon fastighet som gör förbundet till berörd sakägare. Förbundet är inte heller en sådan hyresgäst eller sammanslutning som på grund av bestämmelserna i 5 kap. 30 § PBL ska anses vara berörd av det överklagade beslutet på sådant sätt att den ska anses ha klagorätt. Inte heller har förbundet visat att förbundet uppfyller kraven för att överklaga enligt reglerna om vissa föreningars talerätt i 13 kap. 6 § PBL. Förbundets överklagandeskrivelse är dessutom inte undertecknad. Överklagandet från Förbundet för Ekoparken ska därför avvisas.

Gudrun Schömer, Ervin Schömer, Lars Bergert och Ylva Larsson har kommit in med synpunkter under planförfarandet som inte blivit tillgodosedda. De är dock bosatta på ett sådant avstånd från planområdet och i ett sådant förhållande till detta att de inte kan anses berörda av antagandebeslutet på sådant sätt att de kan tillerkännas rätt att överklaga beslutet. Endast den omständigheten att en person bor i kommunen och har synpunkter på planeringen i kommunen medför inte en rätt att överklaga ett planbeslut. Överklagandena från Gudrun Schömer, Ervin Schömer, Lars Bergert och Ylva Larsson ska därför avvisas. Även Ann-Sofie

BESLUT

Datum
2010-06-08

Beteckning
4031-2010-5547

Backman är bosatt på ett sådant avstånd från planområdet och i ett sådant förhållande till detta att hon inte kan anses berörda av antagandebeslutet på sådant sätt att hon kan tillerkännas rätt att överklaga beslutet. Även överklagandet från Ann-Sofie Backman ska avvisas. Ann-Sofie Backman har inte heller inkommit med skriftliga synpunkter under planförfarandet. Även av denna anledning föreligger skäl att avvisa hennes överklagande.

Länsstyrelsen prövar ärendet i sak på talan av HSB:s Brf Myrstacken, Ove Kronbjörk och Katarina Åkergren.

Handläggningen i övrigt

Länsstyrelsen finner inte att det framkommit att planhandlingarna eller handläggningen hos kommunen har sådana brister eller att det i övrigt föreligger sådana omständigheter som innebär att kommunens antagandebeslut inte tillkommit i laga ordning. Vad som anförts om bristande underlag och brister avseende samrådsprocessen föranleder ingen annan bedömning. Att klagandena inte fått gehör för framförda synpunkter innebär inte att antagandebeslutet tillkommit felaktigt.

Prövning i sak

Plan- och bygglagen bygger på principen om decentralisering av beslutsfattandet och kommunal självbestämmanderätt i frågor som rör bl.a. riktlinjer för markanvändningen i kommunen. Således föreskrivs i 1 kap. 2 § PBL att det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. En konsekvens av detta är att den statliga kontroll som prövningen innefattar vid ett överklagande i många fall stannar vid en prövning av om ett överklagat kommunalt beslut att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna ger kommunen.

Vid prövningen av ett detaljplaneärende ska länsstyrelsen enligt 13 kap. 8 § PBL antingen fastställa eller upphäva beslutet i dess helhet. Om kommunen medgett det får beslutet upphävas i viss del eller ändras på annat sätt. Länsstyrelsen finner att vad som anförts om alternativ placering av de s.k. Tors torn inte är av ringa betydelse. Ändringen har inte heller medgetts av kommunen. Länsstyrelsen kan alltså inte i anledning av överklagandena göra ändringar i eller tillägg till detaljplanen utan bara pröva om detaljplanen är godtagbar eller inte.

Enligt 12 kap. 1 § PBL ska Länsstyrelsen pröva en kommuns beslut att anta en detaljplan om det kan befarias att beslutet innebär att ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses, regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte har samordnats på ett lämpligt sätt, en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte iakttas, strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser

eller en bebyggelse annars blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller till behovet av skydd mot olyckshändelser. Länsstyrelsen beslutade den 15 april 2010 att prövning av antagandebeslutet enligt 12 kap. PBL inte ska ske. Länsstyrelsen har således bedömt att exploateringen enligt detaljplanen går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning enligt bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken och med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa samt till behovet av skydd mot olyckshändelser samt att det inte kan befaras att något riksintresse inte tillgodoses. Länsstyrelsen finner inte att vad klagandena anfört utgör skäl att frångå det tidigare ställningstagandet vad gäller dessa frågor.

Länsstyrelsen finner att det som klagandena anfört, vid en vägning mellan deras enskilda intressen och de intressen som planen syftar till att tillgodose, inte utgör tillräckliga skäl för att upphäva antagandebeslutet. Vad som anförts om att grönområden bebyggs utgör inte skäl för att upphäva antagandebeslutet. Länsstyrelsen finner inte att de olägenheter som detaljplanen kan medföra i form av försämrad utsikt för klagandena kan vara så betydande att planen av det skälet inte kan godtas. Inte heller i övrigt har framkommit någon omständighet som utgör skäl att upphäva beslutet att anta detaljplanen. Överklagandena från HSB:s Brf Myrstacken, Ove Kronbjörk och Katarina Åkergren ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut får överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, enligt bilaga.

Bo G Carlsson

Kjell Cromnier

KOPIA

Förbundet för Ekoparken, ordf. Richard Murray, Stora Skuggans väg 30, 115 42 Stockholm

Gudrun Schömer, Nybrogatan 58, 114 40 Stockholm

Ervin Schömer, Fregattvägen 16, 181 37 Lidingö

Lars Bergert, Tegnérsgatan 49, 111 61 Stockholm

Ann-Sofie Backman, Karlbergsvägen 82 A, 113 35 Stockholm

Ove Kronbjörk, Torsplan 5, 113 64 Stockholm

Katarina Åkergren, Torsplan 1, 113 64 Stockholm

HSB:s Brf Myrstacken, c/o HSB Stockholm, 112 84 Stockholm

Ylva Larsson, Rödabergsbrinken 10, 113 30 Stockholm

Stockholms kommun, Stadsbyggnadskontoret, Box 8314, 104 20 Stockholm